

Sjumilssteget – for barn og unges beste

Kartlegging av Lebesby kommune
Vedtatt i Formannskapet 11.04.14, saksnr. PS 28/14

Overordnet artikkel:

Art. 3.

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Barnekonvensjonen i praksis!

Sjumilssteget – for barn og unges beste, handler om å iverksette FNs barnekonvensjon i kommunene i Norge. Sjumilssteget hjelper kommunene med å konkretisere artiklene i barnekonvensjonen, slik at disse kan brukes til å planlegge og kvalitetssikre tjenestene til barn og unge.

FNs barnekonvensjon

Sjumilssteget er en modell som skal sikre bedre etterlevelse av FNs barnekonvensjon i kommunene. Modellen tar utgangspunkt i de råd og veiledningsoppgavene som ligger til fylkesmannsembetene, og inviterer kommunene til å gjennomføre en egenanalyse av kommunenes samlede tjenester til barn og unge.

Analysen skal utføres av en tverretattlig gruppe og er en systematisk gjennomgang av kommunens tjenester sett i lys av barnekonvensjonen. Resultatene av analysen skal kommunene bruke til å iverksette tiltak som sikrer bedre etterlevelse av FNs barnekonvensjon. På denne måten er barnekonvensjonen et instrument som kan benyttes i kommunal planlegging for barn generelt, men også for barn som har særlige behov.

Sjumilssteget setter barnekonvensjonen på dagsordenen i hele det kommunale apparatet - fra administrativ og politisk ledelse til de kommunalt ansatte. Sjumilssteget retter seg også mot lokale lag og foreninger, og til de unge som vokser opp i kommunen.

Det tverrfaglige møtet

Barnas problemer er ikke inndelt i fagområder, forvaltningsnivå eller i kontorer. Utfordringen er derfor å se hele barnet og i tillegg å flytte kompetansen til barnet i stedet for barnet til kompetansen. Sjumilssteget tilbyr en modell for samarbeid mellom kommunale tjenester som skal sørge for særlige tilbud til barn og deres foresatte. Eksempler på relevante tjenester er helsestasjon, barnehage, skole og barnevern.

"Det tverrfaglige møtet" er et system som skal sikre regelmessige møtearenaer hvor bekymringer fra foreldre eller fagfolk kan diskuteres på tvers av de kommunale faggruppene - og med barnets foreldre/foresatte og evt. barnet selv tilstede. Når foresatte og barn er med på å definere sitt problem, er de også med på å ta sin del av ansvaret for løsning av dette.

Barn og unges medvirkning

Sjumilssteget har et særlig fokus på at barn og unges stemme skal høres når framtidens lokalsamfunn skal formes. Dette forplikter fylkesmannsembetene til å sette barn og unge på dagsordenen, og til å invitere barn og unge med på sentrale arenaer hvor ledere og ansatte i kommunene møter. Sjumilssteget legger opp til et samarbeid med for eksempel Ungdommens fylkesråd, kommunale ungdomsråd, barnas kommunestyre og ungdommens kulturmønstring (UKM).

Frivillige organisasjoner

Sjumilssteget inviterer til økt samarbeid mellom kommunene og de frivillige lag og foreninger i lokalmiljøet. Gjennom et forpliktende samarbeid kan frivillig sektor i større grad bidra med forebyggende tjenester til barn og unge i kommunene.

Tverretatlig kvalitets- og internkontrollsystem for tjenestene til barn og unge

Sjumilssteget er et system som kan benyttes til å evaluere, kvalitetssikre og iverksette tverrfaglige tiltak for barn og unge i kommunene. Slik kan Sjumilssteget fungere som et "internkontrollsystem" for helhetlige tjenester til barn og unge - basert på artiklene i FNs barnekonvensjon.

La oss sammen ta et Sjumilssteg for barn og unge i Lebesby kommune!

Kartleggingen er gjort på bakgrunn av svar fra; Kjøllefjord skole, Lebesby skole, Galgenes barnehage, Teknisk etat, Kulturkontoret, politikere, Hjemmebasert omsorg, Fysioterapeut, Barneverntjenesten, Helsesøstertjenesten og Rus/psykiatritjenesten.

Steg 1: Medbestemmelse

Alle barn har en generell rett til å bli hørt og deres synspunkter skal tas med i vurderingen ut fra barnets alder og modenhet. Dette gjelder også i enkeltsaker der for eksempel kommunen behandler en sak som direkte angår barnet. (artikkel 12 - pkt. 1 og 2)

1. Hvilke organer og systemer har kommunen etablert der barn utøver medbestemmelse - Hvem forslår saker og hvilke saker behandles?

- *Skolen har klasseråd og elevråd som skal fungere som et organ for medbestemmelse i skolen. I tillegg har skolen samarbeids- og skolemiljøutvalg hvor elevene er representert. Lebesby kommune har opprettet Ungdomsråd, som skal ivareta medbestemmelse for barn og ungdom. Valg til Ungdomsråd skjer primært via elevrådene på skolen.*
- *Saker foreslås i denne rekkefølge: Klasseråd → elevråd → ungdomsråd.*
- *Barnehagen jobber ut fra barnehagelovens § 3 og rammeplanen: barns rett til medvirkning. Medvirkning er også en del av vår visjon ” Den gode hverdag”. Dette har vi fokus på i hverdagen og i planleggingsarbeidet.*
- *Geografi og lange avstander gjør samarbeidet mellom ungdomsklubbene i Lebesby og Kjøllefjord utfordrende.*

2. Hvordan sikrer kommunen opplæring knyttet til Ungdomsrådet eller andre organer som barn deltar i?

- *Ungdomsrådet har møter. De har eget budsjett og midler er satt av til reiser og møter.*
- *Ungdom har vært i Vardø som observatører under fylkessamling.*
- *Saker som FUNG kort (rabattordninger på aktiviteter og tilbud) og sykkelpark er tatt opp i den senere tid.*

- *Årlig UKM*
- *Det er i tillegg foreslått fagdager for representanter og lærere som er ansvarlig for elevrådsarbeid.*

3. Hvordan sikrer kommunen at barnas interesser ivaretas etter plan- og bygningslovens samfunnsdel og arealdel, eller rundt konkrete planer som angår barn:

- *Lebesby kommunestyre har oppnevnt barn og unges representant i plansaker. Barn og unges representant i plansaker skal involveres i planarbeid og har mulighet til påvirkning gjennom:*
 - *deltakelse i planmøter*
 - *innspill i planarbeid*
 - *uttalelser til planforslag*
- *For kommuneplaner og kommunedelplaner skal det utarbeides planprogram. Hvordan barns interesser skal ivaretas; medvirkning (hvem og på hvilke måte) avklares gjennom arbeidet med planprogram og vil kunne være forskjellig fra plan til plan.*
- *I hht. kommunens forslag til planstrategi 2014 – 2017 skal det utarbeides en oppvekstplan.*
- *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging er en oppfølging av FNs barnekonvensjon etter ratifisering i 1991. Barn og unges interesser er styrket, i planlegging og behandling av saker etter Plan og bygningsloven. Rikspolitiske retningslinjer er å oppfatte som en instruks til lokale og regionale myndigheter.*

4. På hvilke måte sikrer kommunen at barn blir hørt når kommunen tar avgjørelser som angår dem personlig?

- *Generelt har kommunen foreløpig ikke gode rutiner når det gjelder å sørge for at barn blir hørt i saker som gjelder enkeltindivider*
- *I de tverrfaglige møtene har barna/de unge rett til å delta i egen sak dersom de ønsker det, men det er usikkert i hvilken grad dette blir kommunisert godt nok til dem det gjelder.*

- *Barn blir tatt med på råd i enkeltsaker, og helsepersonell samtaler med barn alene etter avtale med foreldre og barn. Fra 15 år er barnet myndig, jf. helselovgivning.*
- *I skolene er det elevsamtaler to ganger i året og elevene deltar også som regel når det innkalles til samtaler med foreldrene. Men igjen er det nok slik at ved iverksetting og organisering av spesialpedagogiske tiltak blir elevene sjelden hørt m.h.t. hva de ønsker.*
- *Gjennom samtale/informasjon. Vi følger lovverket, opplæringsloven og forvaltningsloven. Det er klagerett på vedtak, men det er da gjerne gjennom foreldrene.*

5. Hvordan kan kommunen sikre at barnas rett til medbestemmelse blir reell?

- *Begrepsbruken og forståelsen av denne er svært viktig. Medvirkningsbegrepet brukes i plan og bygningsloven. Dette skal gi anledning til å delta, bidra og å kunne påvirke planarbeidene og planer.*
- *Medvirkning er ikke å «få det som man ønsker». For at retten til medbestemmelse skal være reell, er det imidlertid viktig at barn og unge er representert i de prosessene som leder fram til beslutninger.*
- *Det er viktig at vi har gode tilbakemeldingsrutiner til barn og unge på innspill de kommer med.*
- *Elevråd på skolene kan også gis beslutningsansvar ved enkelte innkjøp på skolene.*
- *I tillegg kan dette sikres gjennom fagdager/demokratiopplæring slik at barn/unge får kompetanse på området, slik at de også selv vet bedre hva de kan gjøre/be om.*

Steg 2: God omsorg

Barnets foreldre har rett og plikt til å sørge for barnas oppdragelse og utvikling. Offentlige myndigheter skal bistå foreldrene for å sikre at barna får god omsorg. (artikkel 18 - pkt.1,2 og 3, artikkel 26 - pkt. 1 og 2, artikkel 27- pkt. 1,2 og 3)

1. Hvilke tiltak har kommunen etablert for å styrke foreldrenes muligheter til å få informasjon om og tilgang til råd eller nødvendige tjenester som kan styrke foreldrerollen.

- *Generell foreldreveiledning til alle foreldre ved konsultasjoner med helsesøster.*
- *Foreldre informeres gjennom skolens virksomhetsplan, heftet "Velkommen til nytt skoleår", og på foreldremøtene.*
- *De tverrfaglige møtene i skoler og barnehager/helsestasjoner:*
 - *FBU-team hvor representanter for ulike tjenester for barn og unge møtes annenhver måned. (Skole/barnehage, barnevernstjenesten, helsesøster, PPT. Her vil foreldrene kunne møte flere faginstanser på samme tid.*
- *Ansvarsgruppemøter*
- *Barnehagen jobber for et godt samarbeid med foreldrene. Den har minimum 2 foreldresamtaler i året. Her er barnets trivsel og utvikling i fokus. Barnehagen bruker "Alle med"-skjema for kartlegging før foreldresamtalene. Ved behov brukes "TRAS" og "MIO"-kartlegging (Språk og matematisk utvikling).*
- *I kontakt med brukere av NAV har vi veiledning der vi informerer om ulike tiltak som vi føler kan være egnet for den enkelte bruker. Dette gjelder både de som tar kontakt med den kommunale sosialtjenesten i NAV og den*

statlige tjenesten. Alle brukere får i sin kontakt med NAV henvisning til nav.no, der det ligger informasjon om NAV sine tiltak og virkemidler på alle felt.

- *Barnevernet og helsestasjon er rådgivende organ for foreldre.*
- *Informasjon på hjemmesiden til kommunen.*

2. Hvilke oversikt har kommunen over behovet hos foreldrene og hvilke vurderinger foreligger av om tiltakene i den sammenheng er ”egnet bistand”?

- *Man har oversikt over barn som mister barnehageplass p.g.a. manglende betaling, men er ikke gode nok på tidlig inngripen som kunne hindret at gjelden vokser seg for stor.*
- *Barnevernet plikter å vurdere både omsorgsbehov og omsorgsevne.*
- *Det noteres jevnlig i barnets journal på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten dersom det er spesielle ting som foreldrene etterspør angående sitt barn.*
- *Veiledere i sosialtjenesten i NAV har en oversikt over sine brukere som de har oppfølging på. Det er ikke systematisert og gjort en vurdering av om tiltakene som gjennomføres på generell basis er «egnet bistand». Det er i midlertidig en individuell vurdering i hver enkelt sak, men vurderingen om tiltaket fungerte etter hensikt, er ikke dokumentert i tilstrekkelig grad.*

3. Hvordan sikrer kommunen at de kommunale tjenestene evner å samarbeide og samhandle om å gi hjelp til barn og foreldre etter prinsippet om tidlig intervensjon?

- *De tverrfaglige møtene i skole og barnehage/helsestasjon, FBU team og skolehelsetjenesten*
- *Kommunen har et koordinerende team bestående av flere virksomheter, bla psykisk helsevern, lege, hjemmebasert omsorg, fysioterapeut, avd.leder ved sykehjemmet mm hvor søknader om individuell plan sendes og det utpekes koordinator og ses på hvilke tjenester som denne personen trenger. Møter en gang i måneden.*
- *FBU team for å ivareta barn og unges interesser*

- *Har 5 personer i kommunen i forskjellige etater som er sertifiserte ICDP veiledere (foreldreveiledning)*
- *Veiledere i NAV som er i kontakt med foreldre som trenger bistand for å ivareta sin foreldrerolle, har et ansvar for å gjøre nødvendige tiltak for å ivareta barns beste.*
- *Hvis man er bekymret i forholdt til omsorgsevnen til foreldre, sender man bekymringsmelding til barnevernet. Vi informerer i disse tilfellene mor og/eller far om at dette blir gjort fordi vi er bekymret og ønsker at de skal få hjelp til å ivareta sine barn.*
- *NAV deltar også på ansvarsgruppemøter der de blir innkalt, og har i noen tilfeller også koordinatorrollen i ansvarsgrupper.*

Kommunen bør få på plass en organisering eller en forankring i overordnet planverk, som sier noe om tjenestenes ansvar for barn/ungdom til å ha et tverrfaglig barneperspektiv.

4. Hvilke tverretatlige kompetansetiltak har kommunen etablert for å sikre at ulike tjenester (herunder også skole og barnehagen) kan avdekke problemer, samt undersøke, igangsette og evaluere tiltak som igangsettes?

- *De tverrfaglige møtene samt FBU teamet, fungerer også som kompetansetiltak gjennom fagtemadrøftinger hvor deltakerne utvikler felles kompetanse ved å lære av hverandre*
- *Ansvarsgrupper for enkelte barn*
- *Barnehagen samarbeider godt med PPD lokalt og PPD i Lakselv. Det er et forbedringspotensial i forhold til barneverntjenesten og helsesøstertjenesten.*
- *Barnehagen har møter med FBU ca 2 ganger i året.*
- *For NAV sin del er det ansvarsgruppemøter, boligsosialt team, samt ulike tverrfaglige kurs og konferanser som man deltar på. Sistnevnte er ikke arenaer for avdekking, undersøkelser, igangsetting og evaluering, men en felles møteplass der man diskuterer generelle utfordringer.*

5. I hvilke grad samarbeider kommunen med frivillige organisasjoner, Inn på Tunet mv., for å sikre gode oppvekstvilkår for barna?

- *Røde kors (Ferie for alle). «Kraft i sommer», Friborg Gård i Bekkarfjord, Lions, Idrettsskolen, Vinterfestivalen, Mental Helse.*
- *Skolene samarbeider med idrettslag i forbindelse med idrettsdager/arrangementer som skolene har. (f.eks. Tine-stafetten)*
- *Barnehagen har to sertifiserte ICDP-veiledere. Dette kan utnyttes bedre, men det forutsetter at det settes av resurser til dette.*

6. Hvordan sikrer kommunen, herunder NAV, at barnas særskilte behov for bistand eller tiltak rettet mot barn selv, blir særlig vurdert når foreldre søker bistand?

- *Det nedsettes ansvarsgrupper for de barna som trenger det, eventuelt opprettes det individuell plan med egne møter mellom alle som har med barnet å gjøre. Her oppnevnes det egen koordinator for de tjenestene barnet mottar.*
- *Dette er en individuell vurdering, uten at det er et systematisert fokus på barnet selv.*
- *Barnevernet samarbeider i enkeltsaker, med fullmakt.*
- *Det gjøres en helhetlig vurdering av familiens behov, men knyttes opp mot de «statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold».*

7. Hvordan sikrer kommunen at tjenestene har faste rutiner og samarbeid som kan bidra til å avdekke og samordne barns særlige behov for tiltak som kan bedre deres levestander og mulighet for å delta i samfunnet

på linje med andre barn.

- *Møter for individuelle planer*
- *Ansvarsgruppemøter*
- *Tverrfaglige og tverretatlige møter*
- *«kraft i sommer» – utlån av Kjøllefjord Røde Kors hytta – sommerleir i regi av Røde Kors, Ungdomsklubben*
- *NAV har pr. dags dato ikke noen faste rutiner og samarbeid med andre tjenester, som sikrer avdekking og samordning av barns særlige behov. Mye er individuelle vurderinger og individuell oppfølging.*
- *I noen grad har man samarbeid mellom NAV og psykiatrien i kommunen, der barns behov blir drøftet i forhold til brukerne av disse tjenestene.*
- *Når det gjelder ungdom og rus, har ikke kommunen gode nok samarbeidsarenaer. Det er allikevel fokus på å få til et samarbeid mellom ulike tjenester for å begrense/bekjempe rusproblematikk blant våre ungdommer.*
- *I samarbeid med kulturavdelingen har Rus/Psykiatritjenesten avtale om å kjøpe billetter til kulturarrangement, bassengtrening og i idrettshallen for å sikre at alle kan delta.*

8. Har kommunen planer eller konkrete tiltak som kan ivareta barn og unges boligbehov i forhold til et trygt nærmiljø?

- *Trygt nærmiljø vil omfatte flere forhold; trafikk, lek, kriminalitet, sikkerhet mot fysiske farer osv. Dette er forhold som må ivaretas av ulike sektorer og i ulike planer.*
- *I arealplansammenheng skal trygt nærmiljø vektlegges og ivaretas i regulerings-bestemmelser m.h.t. krav til lekearealer osv. Her følger kommunen lovpålagte krav m.v.*
- *Kommunen reviderer for tiden Boligsosial handlingsplan. Fokus på at barns og unges boligbehov skal kartlegges og planen skal komme fram til konkrete tiltak både i forhold til boligbehov og bistand.*

Steg 3: Særskilt vern og støtte

Alle barn som ikke kan bo i sitt familiemiljø har rett til særlig beskyttelse og et alternativt omsorgstilbud. (art. 20 - pkt 1,2 og 3 jf. art. 25)

1. Hvordan sikrer kommunen at barn, uavhengig av hvilke kommune som har foretatt plasseringen, får tilstrekkelig oppfølging i barnehage eller skole, fra helse-, sosial- eller barneverntjenester?

- *Skolen har tilbud om SFO-plass etter skoletid. I enkelte tilfeller veileder helsetjenesten ansatte i skole og barnehage.*
- *Disse barna gis prioritet ved tildeling av barnehageplass*
- *Har ellers fulle rettigheter og behandles på lik linje med andre barn.*
- *Barnevern har Fosterhjemsavtaler som regulerer dette, hvor Omsorgskommunen har ansvaret, og Plasseringskommunen har tilsynsansvaret.*

2. Hvordan sikrer kommunen at tilsynsførerne for barn i fosterhjem er kompetent, at tilsynet utføres i tråd med sentrale retningslinjer og at det gjøres en periodisk vurdering av barnets tiltak?

- *Barnevernet gjennomfører opplæring for tilsynsførere. Barnevernstjenesten har ansvar for å rekruttere og følge opp tilsynsførere, barnevernloven regulerer hyppigheten av tilsyn som er 4/2 ganger i året.*

- *Barnevernstjenesten er pålagt å følge nøye med et barns utvikling, gjennom periodiske evalueringer. Gjennom å bli dyktigere til å se et barns behov for særskilt støtte, vil dette også kunne sikre en mer fortløpende vurdering/ evaluering av et barns behov.*

3. På hvilke måte sørger kommunen for at barna kan ha kontinuitet i oppdragelsen og kontakt med sin biologiske familie og sitt tidligere nettverk?

- *Barnevernstjenesten legger til rette for at barn skal ha kontakt med sin biologiske familie ved at det utarbeides samværsplaner, og vi bidrar til at samvær gjennomføres. Dette er i samarbeid med barnet og fosterforeldre jfr Barnevernloven §1-3.*

4. Hvordan sikrer kommunen at det er et tilstrekkelig samarbeid med tanke på å hjelpe barna i tida frem til 18 årsdagen og senere frem til fylte 23 år?

- *Barn som er under omsorg og/eller tiltak vil etter fylte 18 år få tilbud om videre tiltak om de ønsker det og behovet er til stede. Ettervern øker i betydelig grad sjansen for å oppnå et normalt voksenliv.*
- *Barnevernet undersøker og kartlegger barnets behov, og setter inn tiltak som skal dekke særlig behov. Disse tiltakene er ikke alltid rett i forhold til barnets behov.*
- *Kommunens satsning på det tverrfaglige møte, gir organisasjonen trening på det å se behov ut over fagområdene. Ved å sette fokus på at barn med særskilte behov ofte vil ha behov for bistand på flere livsområder samtidig, vil dette kunne bidra til bedre og mer samordnede tiltak for de fleste barn.*

Steg 4: Vern mot overgrep

Alle barn som bor hjemme, skal ha rett til samfunnets beskyttelse mot vold og overgrep. Dette innebærer ordninger som sikrer nødvendig støtte til barnet og omsorgshaver, samt ordninger som sikrer forebygging, behandling og evt behandling av saker i retten. (*artikkel 19 - pkt 1 og 2, jf. artikkel 34, jf. artikkel 36*)

1. Hvordan sikrer kommunen at det bygges opp god nok kompetanse for å møte alle former for vold og overgrep overfor barn i kommunen.

- *Kommunestyret har vedtatt en handlingsplan mot vold i nære relasjoner, der kompetanseoppbygging er et av tiltakene*
- *Barnehagen har utarbeidet handlings- og beredskapsplaner i forhold til vold og overgrep. Handlingsplanene gjennomgås med jevne mellomrom.*
- *Det jobbes med rutiner for å kartlegge omfang og det er planlagt og utarbeide rutiner for varsling av seksuelle overgrep i alle aldre.*
- *Det satses mye på fagdager om dette emnet. Det var i januar to personer fra ulike etater som deltok på kurs ved Nora senteret IKS (krisenteret), som kommunen er medeier i. Nora senteret arrangerer kurs i dette temaet hvert år og kommunen vil sende ulike fagpersonale dit hvert år. Målgruppen var førskolelærere, lærere, helsesøstertjenesten, barneverntjenesten, tannhelsetjenesten, idrettslag/organisasjoner, psykiatritjenesten m.fl.*
- *Det å sikre god nok kompetanse omhandler også det å erkjenne at det også i Lebesby er barn som utsettes for vold og overgrep. Gjennom at vi begynner å bry oss, snakke, vil vi søke å avdekke, og vil kunne forstå mer ("du ser det ikke før du tror det")*

2. Hvilke planer, rutiner og systemer har kommunen etablert som kan sikre avdekking av, melding om og faglig bistand til barn som utsettes for vold? Er det system for rullering av disse?

- *De tverrfaglige møtet er et av systemene*
- *Barnehager, skole, helsepersonell, osv. har gode rutiner for å melde til barnevernet. Barnevernstjenesten vil etter gjennomgang av meldinger med informasjon om vold/ overgrep mot barn anmelde dette til politi, som igjen vil iverksette etterforskning.*
- *Lebesby kommune holder seg oppdatert på veiledere, kurs, kompetanse på dette viktige område.*
- *Helsesøstertjenesten har rutiner for melding til barnevernet ved mistanke om vold mot barn*
- *Helsesøstertjenesten og barnevernstjenesten samarbeider om oppfølging av barn som har vært utsatt, eks ved jevnlig samtaler eller henvisning til BUP*
- *Alle barnehager og skoler har handlingsplaner.*
- *Skolehelsesøster har ukentlig kontortid ved skolen, slik at elevene har mulighet til å henvende seg her. Skolene har meldeplikt til barnevernet. Alle skolene har rutinehandbok for melding til barnevernet.*

Barneverntjeneste melder om at offentlige ansatte bør melde saker oftere, selv om rutiner ved meldinger er bedret.

3. Hvordan sikrer kommunen at barn i kommune vet hvor de kan henvende seg hvis de ønsker å ta opp vold som har rammet dem selv eller noen de kjenner?

- *Helsesøster har presentasjonsrunde i alle skolene hver høst. Her tas det opp hva helsesøster kan brukes til, hvor hun treffes. Blant annet at helsesøster kan være en å komme til dersom ting er vanskelig hjemme eller på skolen. Dette er det rutiner på.*
- *Skolehelsesøster har ukentlig kontortid ved skolen, slik at elevene har mulighet til å henvende seg her.*
- *Skolen har informasjon på hjemmesiden til den enkelte skole, og har dette som viktig tema helt fra 1.klasse.*

- *Det henger oppslag om Barnas krisetelefon 116111 på skolene.*
- *Barnehagen har ulike metodiske verktøy til arbeid med teamet i løpet av året. Ett eksempel er; Barnas rettighetskort, utarbeidet av UNISEF Norge.*
- *Elevsamtalene i skolen er en arena hvor dette kan være tema.*

4. Hvordan vil kommunen beskrive samarbeid på dette området med instanser utenfor kommunen?

- *Barnevernstjenesten har et godt samarbeid med Lebesby lensmannskontor, Nora senteret IKS og Barnehuset i Tromsø. Her gis det mulighet for anonyme drøftinger om hvordan vi skal gå frem. For barnevernstjenesten er dette samarbeidet særdeles viktig.*
- *Ulike avdelinger og tjenester opplever at samarbeidet med BUP, Familevernkontor, DPS og Nora senteret IKS (krisesenteret) fungerer godt .*

Steg 5: Fullverdig liv

Alle barn som har nedsatt funksjonsevne, har rett til særlig omsorg og et fullverdig og anstendig liv. Tilbud skal innrettes slik at barna får adgang til tiltak som må til for å fremme sosial integrering og personlig utvikling. (artikkel 23 - pkt.1,2,3 og 4, jf. artikkel 2 - pkt 1 og 2)

- 1. Hvilke råd/ organer/ koordinerende enheter har kommunen etablert for barn og unge som har behov for langvarige og koordinerte tjenester og hvordan sikres at disse barna har effektiv adgang til slike tjenester? Hva viser evt. Bruker undersøkelse?**
 - *Kommunen har koordinerende team som er henvendelsesinstans for personer med behov for langvarige helsetjenester og sosiale tjenester. Teamet består av representanter fra hjemmebasert omsorg, avdelingsleder ved sykehjemmet, lege og fysioterapeut, hvor søknader om individuell plan sendes og det utpekes koordinator og ses på hvilke tjenester som denne personen trenger. Møte en gang pr. måned*
 - *Helsesøster i kommunen er oppnevnt som barnekontakt. Sykehus melder til helsesøster der alvorlig syke foreldre har barn. Helsesøster kontakter familiene og sjekker ut om det er behov for oppfølging og koordinering av tjenester.*
 - *Ansvarsgruppemøter*

2. I hvilke grad har kommunen tilrettelagt tilbudet slik at barn med funksjonsnedsettelse har tilgang til offentlige bygg, slik at de kan nyttiggjøre seg tilbudene på linje med andre barn?

- *Kommunen sliter med en del gammel bygningsmasse hvor kravet til universell utforming ikke er tilfredsstillt, men dette er ivaretatt i alle nye bygg.*
- *Kjøllefjord skole og idrettshallen har rullestolrampe og heis, samt handikaptalett.*
- *Barnehagen er utformet slik at barn med funksjonsnedsettelse noenlunde skal kunne nyttiggjøre seg av tilbudene på lik linje med andre barn. Det som evt. måtte være av hinder løser vi når problemet oppstår. (Vaktmester tilpasser, innkjøp av utstyr, hjelpemiddelsentralen, etc.)*
- *Kommunen har tilrettelagt friluftsområder med universell utforming.*

Teknisk etat vil kartlegge hvilke offentlige bygninger som ikke tilfredsstiller dagens funksjonskrav, samt tilrettelegge for personer med funksjonsnedsettelse i de bygg det gjelder.

3. Hvordan arbeider kommunen for å forhindre at barn med funksjonsnedsettelse utsettes for diskriminering i forbindelse med sosial integrering?

- *Skolen har tilbud om SFO-plass etter skoletid.*
- *Gjennom ulike samarbeidsprosjekt med idrettslagene er det satt fokus på inkludering.*
- *Både barnehage og skole har gode rutiner for integrering.*

4. Hvordan sikrer kommunen at prinsippet om universell utforming innarbeides i kommuneplanarbeidet?

- *Kravet om universell utforming inngår i alle planer, også i den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel – eller vil inngå i planer som skal revideres og eller utarbeides i h.t. vedtatt planstrategi.*
- *I arealplansammenheng knyttes det egne bestemmelser til kravet om universell utforming.*

Full barnehagedekning

Lebesby kommune har de siste årene oppfylt Lovkravet om at alle med rett til barnehageplass og som har søkt innen hovedopptaket har fått det.

Steg 6: God helse

Alle barn har rett til den høyest oppnåelige helsestandard og behandlingstilbud og rehabilitering. Det skal treffes særlige tiltak for å sikre dette ved å sikre nødvendig helsehjelp og helseomsorg og ved ulike forebyggende tiltak med vekt på primærhelsetjenesten. (artikkel 24 – pkt. 1,2,3 og 4)

1. Hvordan sikrer kommunen at alle barn kan leke og ferdes trygt mellom hjem, skole- og fritidsaktiviteter?

- *Lebesby kommune har en egen trafiksikkerhetsplan. Gjennom denne planen skal barn sikres trygge ferdselsveien mellom hjem, skole og fritidsaktiviteter. Kommunen innvilger gratis skoleskysstil de barna som bor langs strekninger som defineres som farlig skolevei.*
- *Skolen har rutiner på og gjennom tett samarbeid med foresatte, elever, skoledrosjesjåfører. Vi har fokus på skoleveien i skolehverdagen, på foreldremøter, i "prosedyrer for krenkende atferd", i skriv hjem på høsten og i virksomhetsplanen*

2. Hvordan legger kommunen til rette for at alle barn kan være fysisk aktiv ut fra sine forutsetninger, både i skole og fritid?

- *Kommunen nytter økonomiske støtteordninger til idrettslag og foreninger*
- *Skolens basseng har åpent i skoleåret. Bassenget blir hyppig brukt både i skoletiden og på ettermiddager.*
- *Skolen har lagt til rette for FYSAK for elevene. Småtrinn 45 minutter pr uke. Mellomtrinn 2 x 45 minutter, og ungdomstrinnet 3 x 45 minutter.*

- *Kommunen har et aktivt ski- og skiskytterlag, har fotballbane med kunstgress og ballbinger. Idrettshallen og samfunnshuset blir benyttet hver ettermiddag, med ulike treningsaktiviteter.*
- *«Tufte» park blir åpent i juni 2014.*
- *Treningskontakter er tildelt barn/unge som er i behov for særlig oppfølging på ettermiddager.*
- *Gratis bruk av idrettsanlegg ved organisert idrett for barn og unge under 18 år.*
- *Barnehagen har et flott uteområde med ulike utfordringer til barn i alderen 1-6 år. På vinterstid brukes akebakke og snø dunger aktivt, på sommerstid kan barna klatre i fjell, sykle, gå turer i nærområdet, bruke lekeapparater etc.*

3. Hvordan sikrer kommunen at den har oversikt over de viktigste lokale utfordringene som gjelder barn og unges helse og trivsel?

- *Ved å ta i bruk folkehelseprofilen som er utarbeidet for alle kommunene i landet.*
- *Den årlige elevundersøkelsen, elevsamtaler og skolehelseundersøkelser.*
- *Andre trivselsundersøkelser for 1.-4.klassetrinn*

4. Hvordan ivaretar kommunen barn og unge i rusmiddelplaner og tiltak overfor pårørende eller tiltak overfor barn og unge selv?

- *Lebesby kommune har en alkoholpolitisk handlingsplan. I pleie- og omsorgsplan 2011 – 2020, beskriver planfestede tiltak.*
- *Skolene deltar i "FRI". Elevene underskriver kontrakter på å holde seg unna rusmidler og premieres 1 gang i året.*
- *Oppsøkende barnevernstiltak*

5. Hvordan sikrer kommunen at det er fokus på planer og tiltak for å styrke barns psykiske helse?

- *Tverrfaglige møter*
- *Samarbeid med FBU-team, skolens prosedyrer ved krenkende atferd, "det er mitt valg", plan for sosial kompetanse.*
- *Sosial kompetanse diskuteres jevnlig i klassene, på elevsamtaler og utviklingssamtaler med foresatte.*
- *Aktivitet og mestring*
- *Ungdommens helsestasjon*
- *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner*
- *Kommunen har psykiatriplan som er vedtatt politisk. Her er punkter på forebyggende barne- og ungdomsarbeid.*

Bør utarbeide en handlingsplan mot barnefattigdom

6. Hvordan sikrer kommunen at barn og unges rett til helsetjenester ivaretas gjennom et godt nok helsestasjons- og skolehelsestasjonstilbud?

- *Lebesby kommunen har godt nok sikret helsestasjon og skolehelsestasjon som innehar 150% stilling pr i dag*
- *Skolehelsetjenesten har faste kontordager på skolen.*

7. Hvordan sikrer kommunen et reelt kommunalt tilbud om habilitering og rehabilitering til barn og unge?

- *Tverrfaglig samarbeid mellom aktuelle instanser i enkeltsaker, samt bruk av IP.*
- *Fysisk behandling i denne sammenhengen innebærer: Undersøkelse, vurdering, behandling og/eller tilrettelagt trening.*

- *Fysioterapien gir tilbud om habilitering og rehabilitering til barn og unge. Lege, helsesøster og barnevern (tilrettelegging av trening) henviser til fysikalsk behandling.*
- *Barnehage melder fra om de trenger vurdering av barn utenom de vanlige kontrollene (3 mnd og 4 årskontroll hos fysioterapeut).*
- *Skolen melder til helsesøster som tar en vurdering eller henviser direkte til fysikalsk behandling.*
- *Barn er alltid prioritert for behandling og har kortest mulig ventetid.*
- *Barn med spesielle behov får oppfølging av rehabiliterings og habiliteringstjenesten i Hammerfest som bistår ved behov.*
- *Det er fysioterapeutene som har ansvar for hjelpemidler til de som bor eller oppholder seg i kommunen. Dette innebærer å søke på hjelpemidler som legger til rette for at det enkelte individ skal utvikle funksjonsevnen og/eller mestringsevnen med sikte på størst mulig selvstendighet og livskvalitet på egne premisser.*

Steg 7: God utdanning

Alle barn har rett til obligatorisk og gratis grunntdanning. Videregående utdanning skal gjøres tilgjengelig og oppnåelig for ethvert barn. Høyere utdanning skal gjøres tilgjengelig og oppnåelig på grunnlag av den enkeltes evner. Barnas utdanning skal ta hensyn til barnets personlighet, respekt for menneskerettighetene, respekt for foreldrene. Utdanningen skal også forberede barnet på et ansvarlig liv i et fritt samfunn. (artikkel 28 –pkt. 1,2 og 3, artikkel 29 – pkt. 1 og 2, artikkel 30, artikkel 31 – pkt. 1 og 2)

1. Hvordan sikrer kommunen – gjennom et tverrfaglig samarbeid, at barn som pedagogisk eller sosialt har behov for ekstra oppfølging i barnehage og skole, får slik oppfølging?

- *De tverrfaglige møtene i helsestasjon og barnehage*
- *FBU teamet samarbeid mellom skole, barnehagen og PPD. FBU teamet samarbeider med andre institusjoner ved behov. FBU teamet skal være en rådgivende instans og tema skal være systemsaker, kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling. I tillegg kan problemstillinger vedrørende enkelt barn som ikke er henvist PPT drøftes anonymt i FBU teamet.*
- *Spesialpedagogisk team, kommunalt ansatte spesialpedagoger som jobber ut mot barn i førskolealder og mot barnehagen.*
- *Ansvarsgruppemøter og individuell opplæringsplan for barn under opplæringspliktig alder med vedtak etter opplæringsloven.*
- *De tverrfaglige møtene i skolen*

- *Skolene har de siste to år hatt NyGiv; foreldre og elever skriver avtale med skolen om mulighet for ekstra hjelp 7 timer i uke i siste skoleår. Skolen har hatt stor nytte av dette.*

2. I hvilken grad har kommunen rutiner eller kompetanse på å kartlegge risikobarn i barnehage og skole og treffe tiltak overfor denne gruppen?

- *Det tverrfaglige møtet og individuell plan*
- *Rutinebeskrivelse for barn med særlige behov*
- *Ved behov for eventuelle støttetiltak i barnehagen kan det søkes om ekstra ressurs etter følgende områder:*
 - *Opplæringsloven § 5-7 spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder.*
 - *Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage.*
 - *Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder.*
- *Skolen kartlegger og eventuelt tilpasser undervisning før en melder til PPD. Godt samarbeid med PPD.*
- *Rutiner for overgang barnehage – skole.*
- *Lebesby kommune har utarbeidet en kartleggingsplan for skolen i kommunen. Dessuten har vi trivselsundersøkelser, elevsamtaler, foreldresamtaler, skolehelsetjenesten og det tverrfaglige møter.*

3. Hvordan sikrer kommunen, som skole og barnehagemyndighet, tiltak for å styrke det psykososiale arbeidsmiljøet/ forebygge mobbing blant barn både i skole, barnehage og barnas fritid, evt. I samarbeid med frivillige organisasjoner?

- *Dette gjøres blant annet ved at kommunen som barnehagemyndighet utfører tilsyn med barnehagene.*
- *Skolen har utarbeidet, og fått godkjent av Fylkesmannen, "Prosedyrer ved krenkende atferd for Lebesbyskolene". Handlingsplan er sentral i denne.*

- *For å forebygge krenkende atferd bruker skolen "Det er mitt valg", plan for sosial kompetanse, samarbeid med FBU-team.*
- *Skolen jobber med vennskap allerede fra 1. klasse, noe som også er tema i elevrådet som inneværende skoleår jobbet fram ei vennskapsuke på tvers av alle trinn.*
- *Skolene har tiltak for forebygging med sosiale aktiviteter og internkontroll for varsling (meldeplikt og handlingsplikt).*
- *Mobbing er tema på foreldremøter, foreldresamtaler og temakvelder.*
- *Barnehagen har utarbeidet strategiplan mot mobbing.*
- *Barnehagen har satt konkrete mål i årsplan og temaarbeid. Vår visjon er "Den gode hverdag!" og inneholder flere delpunkter som går direkte på det psykososiale arbeidsmiljøet.*

4. Hvordan sikrer kommunen kompetanseutvikling og tverrfaglig samarbeid rundt barnehage- og skolebarns psykiske helse?

- *Det er etterspurt et større fokus på barns psykiske helse fra skole og barnehage.*
- *Fagdager*
- *Samarbeid med BUP ved elever i systemet/etablerte saker.*

5. Hvordan sikrer kommunen at det er oppdaterte beredskapsplaner i hver enkelt skole og barnehage, og at disse henger sammen med kommunens overordnede kriseplan?

- *Disse er innarbeidet i rektors årshjul, og gjennomgås 2 ganger i året, samt evalueres 1 gang i året.*
- *Dette gjøres gjennom tilsyn med barnehagen.*
- *Alle barnehager og skoler har Krisepermen som et verktøy for den akutte fasen i en krisesituasjon.*
- *Alle barnehager og skoler har handlingsplaner og rutiner som ligger på kommunens hjemmeside.*
- *I tillegg brukes kommunens kriseteam i saker ved behov for dette.*

6. Hvilke praksis og utviklingsmål har kommunen for samarbeid mellom hjem og barnehage- /skole?

- *Minimum 2 foreldremøter i året og minimum 2 utviklingssamtaler med foreldre i året.*
- *I tillegg er foreldre delaktige i ulike aktiviteter med samtlige klasser gjennom hele året. Lav terskel for kontakt skole/hjem og motsatt.*

7. Hvilke planer og tiltak har kommunen, i skolesystemet eller tverretattlig, utarbeidet for å forebygge frafall i den videregående skolen? Hvordan virker disse?

- *Barnehagens fokusområdet; Barnehagen som språklig arena, som sosial arena, foreldre/foresatte som ressurs og barnehagen som lærende organisasjon*
- *Det jobbes aktivt med å styrke karriereveiledningen i ungdomsskolen, blant annet med tettere samarbeid med videregående skoler. Elevene er på flere skolebesøk, og hospiterer mer enn tidligere.*
- *LOSA-elever har mindre frafall i den videregående skolen enn de som flytter hjemmefra som 16åringer.*
- *Fra januar 2012 er Lebesby med i prosjektet til Ny GIV.*

8. Hvilke oversikt har kommunen over antall og bakgrunn for de barna som kommer fra andre religioner, språklige og etniske minoriteter i kommunen, herunder samiske barn?

- *Dette registreres i opptaksprogrammet ESA, basert på foreldrenes opplysninger i søknad om barnehageplass.*
- *Per i dag har vi 7 ulike språkgrupper representert i barnehage og Sfo. Den største språkgruppen er finsk. Vi har ingen registrering av religion på systemnivå, men det tas individuelle hensyn.*
- *I skolen har vi 6 ulike språkgrupper. Her er også finsk den største språkgruppen.*

9. Hvordan sikrer kommunen at disse barna får bruke sitt språk og utøve sin kultur i barnehagen, skole og fritidsaktiviteter, ev. i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, Inn på Tunet mv.?

- *Finsk minoritetsopplæring er godt sikret i skolen, men utover dette har vi ingen. Skolen sikrer de andre minoritetselevene ekstra norskopplæring fram til de behersker norskspråket godt nok til å tilegne seg undervisning på klassens nivå.*
- *Samefolkets dag blir markert både i skole og i barnehage.*
- *Det er lite organisert samarbeid med frivillige lag og organisasjoner.*
- *I barnehagen jobber de for inkludering i forhold til språk ved å "leke" med språket, markere nasjonaldager også for minoritetsbarna, samt samarbeide med foreldre om hva hvert enkelt barn ønsker, liker, og trenger.*

10. I hvilke grad er barnehager, skoler eller kommunens kulturskole et reelt tilbud som kan fange opp barnas ønsker om å delta kulturell og kunstnerisk virksomhet?

- *Barnefattigdom: Låne Kjøllefjord Røde Kors hytta, Sommerleir i regi av Røde Kors, ungdomsklubben, «kraft i sommer».*
- *Skolen sender årlig ut tilbud om kulturskole til samtlige elever ved skolen. Nytt av året er Kulturskoletimen der skolen har tilbudt*
- *Skolekor for alle elever i 1.-4. klasse som måtte ønske dette. Tilbudet er gratis og skjer i SFO-tida, noe som gjør det praktisk mulig for alle å delta.*
- *Den kulturelle skolesekken.*
- *I barnehagen jobbes det ut fra rammeplanen på fagområdet Kunst, kultur og kreativitet.*

11. Hvordan sikrer kommunen at man ved planer og tilrettelegging, stimulerer til bruk av lokaler eller områder for lek og kulturell utfoldelse, evt. I samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, herunder idrett?_

- *Er flere tiltak som allerede er iverksatt. Alt fra baby-kino til ungdomsklubb. Her er utfordringen å få alt arbeid synliggjort i*
- *planer.*
- *Godt samarbeid med ulike aktører. Kommunen tilrettelegger for å låne ut lokaler, menneskelige ressurser med mer. Her trengs det også å synliggjøre arbeidet.*
- *Kommunen har reguleringsplan for nærmiljøanlegg.*
- *Gratis leie av bygninger til aktiviteter for barn og unge, klubbdrift, kulturskoletilbud.*